

Aan: Alternatief Voor Vakbond
t.a.v. Martin Pikaart, voorzitter
Van: ZKN
Onderwerp: Inzet ZKN cao ZKN 2024
Datum: 31 oktober 2023

Geachte heer Pikaart, beste Martin,

Op 31 december 2023 eindigt de looptijd van de huidige cao ZKN. Volgens afspraak starten wij op dinsdag 31 oktober met de besprekingen over de nieuwe cao.

Al geruime tijd geleden is ZKN gestart met de voorbereidingen van de cao-besprekingen. De maatschappelijke en sociaaleconomische situatie waarin de zorg in het algemeen en de zelfstandige klinieken in het bijzonder zich bevinden, stond daarbij centraal. In deze brief zet ZKN haar visie op deze situatie uiteen. Op basis daarvan komen wij tot onze inzet voor de nieuwe cao.

De belangrijkste actuele sociaaleconomische feiten

Na een periode van ongekend hoge inflatie (vastgesteld op basis van de - inmiddels aangepaste - rekensystematiek van het CBS) neemt de ontwikkeling van de Consumenten Prijsindex (CPI) af. Volgens het CBS bedroeg de CPI in augustus 2023 nog 3% en in september 0,2%. Volgens het Centraal Planbureau (Economische verkenningen augustus 2023) zal de inflatie over 2023 naar verwachting uitkomen op gemiddeld 3,9% en in 2024 naar verwachting op 3,8%.

- Getuige de 'AWVN-cao kijker' stagneert ook de trend in de groeiontwikkeling van de cao-lonen. ZKN is zich bewust van het niveau van de stapsgewijze loonontwikkeling in cao's van aanpalende zorgsectoren.
- Het minimumloon is per 1 januari 2023 eenmalig extra verhoogd. Daarnaast zijn de minimumlonen per 1 januari en per 1 juli 2023 verhoogd met de reguliere verhogingen. Met ingang van 1 januari 2024 wordt het wettelijk minimumuurloon gebaseerd op een gemiddeld 36-urige werkweek. Daarnaast wordt het minimumloon per 1 januari 2024 aangepast met de reguliere verhoging. Als gevolg daarvan stijgt het wettelijk minimumuurloon per 1 januari 2024 naar € 13,27 (€ 2298,- per maand op basis van 40 uur). Als gevolg van deze overheidsmaatregelen zijn de laagste bedragen van het ZKN loongebouw in de cao onder het wettelijk minimumniveau komen te liggen. Dat vraagt – vanzelfsprekend - om aanpassing van het ZKN-salarisgebouw.

De omgeving van de zelfstandige klinieken, kansen en uitdagingen voor 2024

De zorg in Nederland vraagt en krijgt veel aandacht. Gezondheid is belangrijk voor de kwaliteit van leven van individuele Nederlanders en voor het functioneren van onze maatschappij als geheel. Het (demissionaire) kabinet stelt dat - wanneer dat nodig is - iedereen altijd moet kunnen rekenen op toegankelijke en betaalbare zorg en ondersteuning. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Dat gaat niet vanzelf. Op dit moment werkt 1 op de 6 werknemers in de zorg. Het anders organiseren van zorg is noodzakelijk vanwege de krapte op de arbeidsmarkt in combinatie met de stijgende zorgvraag en -zwaarte.

Deze ontwikkelingen op macroniveau bieden zelfstandige klinieken kansen, maar leveren ook uitdagingen op. Zorgpartijen waaronder ZKN hebben samen met VWS vorig jaar de afspraken vastgelegd in het Integraal Zorgakkoord (IZA) om de zorg zo vorm te geven dat toegankelijkheid, betaalbaarheid en kwaliteit geborgd zijn in de toekomst.

Kansen:

- Vraag naar zorg neemt onverminderd toe;
- Maatschappelijke beweging naar passende zorg: juiste zorg op de juiste plek (IZA);
- Toenemend aantal patiënten kiest voor een zelfstandige kliniek vanwege kortere wachttijden en hoge patiënttevredenheid;
- Grotere rol voor klinieken waardoor verzekeraars in staat gesteld worden om te voldoen aan hun zorgplicht voor patiënten/verzekerden;
- Focus en ondernemerschap bij klinieken leiden onder andere tot efficiency en innovatie op het gebied van arbeidsinzet, arbeidsvreugde, digitalisering en 'gepast gebruik'.

Mogelijke uitdagingen:

- Schaarste aan financiën. Budgettair kader zorg MSZ in 2024 vastgesteld +1% t.o.v. 2023;
- Schaarste aan arbeid, zeker in bepaalde regio's (randstad);
- Uitkomst verkiezingen kan alle kanten op: politieke partijen van links tot rechts hebben uiteenlopende visies op de toekomstige inrichting van het zorglandschap;
- Divers beleid bij zorgverzekeraars t.a.v. inrichting en bijbehorende contractering MSZ nu en in de toekomst;
- De aanzienlijke stijging van salarisniveaus in de zorg leggen druk op financiële ruimte en de ruimte om te innoveren.

ZKN zet op landelijk niveau al geruime tijd in op het verplaatsen van de organisatie en bijbehorende financiering van planbare, hoogvolume zorg naar een doelmatige en meer patiëntgerichte omgeving: 'Juiste zorg op de juiste plek'. Juist dit type planbare zorg kan door zelfstandige klinieken geleverd worden en dat past ook bij het uitgangspunt van de juiste zorg op de juiste plek. De NZa en het Zorginstituut spreken van 'passende zorg'. Een denkrichting die aansluit bij de inzet van ZKN. De praktijk is echter weerbarstig; het is nog steeds trekken en duwen om veranderingen in gebaande zorg- en financieringspaden te realiseren. Dat er keuzes gemaakt moeten worden om de zorg in de toekomst betaalbaar en toegankelijk te houden is duidelijk. De demissionaire status van het kabinet,

de komende verkiezingen en de onzekere uitkomst daarvan, dragen helaas niet bij aan adequate besluitvorming op dit belangrijke dossier.

De positie van de zelfstandige kliniek op de arbeidsmarkt. ‘Wat onderscheidt ons van andere zorgaanbieders?’

De missie, strategie en werkwijze van zelfstandige klinieken, dan wel onderdelen daarvan, onderscheiden zich op veel aspecten van andere zorgaanbieders:

- zelfstandige klinieken focussen zich op een specifiek onderdeel van de medisch specialistische zorg;
- de te leveren specifieke zorg is goed planbaar, (over het algemeen) laag complex, van hoge kwaliteit en wordt in hoog volume geleverd;
- behandelprocessen zijn efficiënt georganiseerd;
- zelfstandige klinieken en hun medewerkers ervaren hoge waardering door de patiënt;
- medewerkers functioneren in kleine teams, hebben brede functies en ervaren een grote mate van autonomie bij het uitvoeren van de werkzaamheden;
- de meeste medewerkers ervaren, zeker ten opzichte van het werken in aanpalende zorgsectoren, relatief beperkte onregelmatigheid bij de uitvoering van hun werkzaamheden (geen of nagenoeg geen 24/7 diensten).

Uit medewerker-tevredenheidsonderzoeken (MTO's) blijkt dat medewerkers in algemene zin tevreden tot zeer tevreden zijn over hun werk in de zelfstandige kliniek. Daarnaast blijkt uit algemeen onderzoek dat medewerkers meer werkgeluk ervaren als zij:

- zich (op de langere termijn) persoonlijk kunnen ontwikkelen in hun werk;
- kunnen werken in een team met onderlinge goede verhoudingen en goede informele en persoonlijke verhoudingen;
- (meer) autonomie ervaren in de uitoefening van hun functie.

De zelfstandige kliniek kan haar medewerkers in hun dagelijkse werk veel van deze aspecten bieden. Ook de cao ZKN zet daarop in en kent al geruime tijd een groot aantal artikelen over de ontwikkeling van medewerkers, de balans in de combinatie werk-privé en het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van de medewerker.

ZKN cao-voorstellen 2024

Beloning

1. Zoals hierboven gesteld laten de MTO's een positief beeld zien over het werken in de zelfstandige kliniek. ZKN ervaart dat (potentiële) medewerkers zich meer bewust zijn van de ontwikkeling van de beloning. Hoewel uit de MTO's blijkt dat het inkomensniveau voor veel medewerkers niet doorslaggevend is voor de vraag 'blijven of gaan', begrijpt ZKN dat een passende algemene loonsverhoging verwacht wordt en op zijn plaats is.
2. Die bewustwording over de beloningsontwikkeling onder medewerkers is het grootst in de groep die werkzaam is in essentiële functies (salarisgroepen 40, 45, 50 en 55 en in iets

mindere mate ook in functiegroep 35). In het verleden was er voor ZKN geen aanleiding om gedifferentieerde beloningsontwikkeling in de cao te bespreken. Gelet op de huidige omstandigheden op de arbeidsmarkt wil ZKN in het komende cao-overleg verkennen of gedifferentieerde loonontwikkeling in 2024 wél van toegevoegde waarde kan zijn. Voorwaarde blijft vanzelfsprekend dat er sprake moet blijven van een evenwichtig beloningspakket als resultaat.

3. Zoals gesteld vereist de stijging van het wettelijk minimumuurloon een aanpassing van het ZKN-salarisgebouw. ZKN denkt daarbij aan het 'schrappen' van de IP-nummers die qua salarisniveau onder het wettelijk minimumloon liggen. Dat leidt in de onderste salarisgroepen tot minder periodieke stappen. ZKN acht dat verdedigbaar omdat er geen of nauwelijks functies binnen zelfstandige klinieken op dat niveau voorkomen en er desondanks nog 'stappen te maken blijven'.
4. Last but not least stelt ZKN voor om tijdens het cao-overleg te onderzoeken of de materiele verbetering van andere arbeidsvoorwaarden een alternatief kan zijn voor algemene loonontwikkeling. ZKN denkt daarbij bijvoorbeeld aan onderwerpen in de sfeer van vrije tijd, opleiding en vitaliteit.

Overige cao-voorstellen

Art. 9.3 cao ZKN. De huidige tekst van dit artikel luidt: *'De arbeidsovereenkomst eindigt zonder opzegging op de dag waarop je als werknemer recht krijgt op een AOW-uitkering, tenzij voorafgaand aan deze datum in overleg tussen werkgever en werknemer een andere einddatum is overeengekomen.'*

AVV en ZKN zijn tijdens het overleg over de cao 2022-2023 overeengekomen om gedurende de looptijd van de cao te bezien hoe deze tekst zich verhoudt met de Wet werken na AOW-leeftijd. Afhankelijk van de conclusie van partijen kan in overleg besloten worden de tekst bij de volgende cao-onderhandelingen in lijn te brengen met de geest van de wet. ZKN stelt – net als in 2021 - voor deze bepaling als volgt te wijzigen:

Lid 1. De arbeidsovereenkomst eindigt van rechtswege, zonder opzegging op de dag waarop je als werknemer recht krijgt op een AOW-uitkering. Hierna geldt de 'Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd' en is de cao niet van toepassing.

Lid 2. Voor de medewerker die in dienst komt na het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd geldt de 'Wet werken na de AOW-gerechtigde leeftijd' en is de cao niet van toepassing.

Artikel 10.1. cao ZKN. Deze brief is gestart met de stelling van het kabinet dat de zorg anders zal moeten worden georganiseerd. Dat is ook de wens van de patiënt. Veruit de meeste zelfstandige klinieken leveren hun medisch specialistisch zorg overdag, op werkdagen. Maar het beroep op zelfstandige klinieken om meer in de avonden en op zaterdagen zorg te leveren is onafwendbaar en wordt groter. Het is van belang om de bewustwording daarover onder medewerkers te vergroten. De bepaling in de cao ZKN in artikel 10.1: *'In de zelfstandige kliniek wordt in de regel van maandag tot en met vrijdag gewerkt tussen 7.00 uur en 20.00 uur gewerkt'* bevordert het bewustzijn hierover niet.

Om die reden stelt ZKN voor om dit artikel uit de cao ZKN te schrappen. De toelage voor het werken op bijzondere tijdstippen blijft wat ZKN betreft gehandhaafd.

Artikel 15.3 cao ZKN: Dit artikel luidt:

15.3 Maaltijdverstrekking en telefoonkostenvergoeding tijdens stand-by dienst

1. Tijdens het verrichten van stand-by dienst worden de maaltijden door je werkgever gratis verstrekt.

Het is niet passend dat er thuis een maaltijd verstrekt wordt bij een ingeplande stand-by dienst. ZKN stelt voor deze tekst aan te passen.

Artikel 31.1 cao ZKN: De tekst van dit artikel levert onduidelijkheden op. Lid vijf van het artikel leidt bovendien in veel gevallen tot onevenredig veel buitengewoon verlof:

5. Bij overlijden van een bloed- of aanverwant in de rechte lijn van jou en/of van je echtgenoot of relatiepartner heb je recht op betaald verlof op de dag van overlijden en op de dag van de begrafenis of crematie, voor zover je was ingeroosterd op deze dag/dagen.

Als deze tekst letterlijk genomen wordt, bedraagt het buitengewoon verlof zo'n vier – vijf dagen, ook in de gevallen bij bijvoorbeeld het overlijden van de opa of oma van je partner of andere 'verre' familieleden. ZKN komt tijdens het cao-overleg met een aanpassing van de tekst van dit artikel.

Technische en tekstuele wijzigingen

Naast bovenstaande inhoudelijke voorstellen zal de cao ZKN op enkele punten in technische zin moeten worden geactualiseerd. Een overzicht van die technische wijzigingen zal tijdens de besprekingen worden gedeeld.

Looptijd cao

ZKN zet in op een cao met een looptijd van één jaar (2024). Afhankelijk van de inhoud van het onderhandelingsresultaat kan gezamenlijk bezien worden of een tweejarige cao ook tot de mogelijkheden behoort.

Met bovenstaande voorstellen en de toelichting daarop hoopt ZKN een duidelijk beeld te hebben geschept over de actuele situatie binnen de branche van zelfstandige klinieken en onze inzet voor de nieuwe cao. ZKN behoudt zich het recht voor om tijdens de besprekingen met aanvullende voorstellen te komen. ZKN streeft wederom naar een constructief overleg en ziet dat overleg in vertrouwen tegemoet.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur ZKN,

Paulette Timmerman
Directeur